

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Előfizetel csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:
Öt hasábos petütor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilttér garmond sora 20 kr. — Nagyobb és többhazori hirdetések
jutányosan eszközöltetnek.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden
közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz küldendők.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1883-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt
Évesedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csi-
mezve, — legcélszerűbben postautalvánnyal —
s nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekin-
tetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s lapfőigazgató.

Horodth Danó
fel. szerk.

Tőke és földbirtok.

A takarékpénztári betétek megadóztatása
tehát nagy ellenszenvre talált a takarékpénz-
táraknál; miután pedig az adóhoz vagy adóz-
tatáshoz hozzá szólni mindig kényes dolog, s
habár nem mindig politikai kérdés is, hanem
inkább a nemzetgazdaság keretébe vág, mint
ez a mostani is, ritkán vagyunk képesek úgy
hozzászólni, hogy politikai kérdést ne csinál-
junk belőlük; nem is szólva a pirtlapokról,
melyek a dolog tárgyilagossá elbírálására majd-
nem egészen képtelenek. Ám kísértünk meg a
tárgyilagosságot mi, lássuk, mennyire leszünk
arra képesek.

Nagy-e az adó avagy nem nagy-e? en-
nek tárgyalásába tehát ne bocsátkozzunk,
mert akkor bizonyosan összevesszünk. Van-e
adóemelésnek helye avagy nincs, ezt se igen
taglaljuk, mert ha békében akarunk maradni,
ez is veszedelmes thema. A mi dolgunk ne
legyen egyéb, mint megbírálni, hogy mikor
a földbirtok jövedelmének adója bizony-bi-

zony könnyen megüti a tíz perczentet, hát
hogy az a tíz perczent, melyet a takarékpénz-
tári betétek jövedelmei után venne az
állam, szemben a földbirtok, illetőleg a föld
jövedelem adójával, olyan méltánytalan és
igazságtalan e, mint a milyennek feltűnik?

Kérem! Ne méltóztassanak neheztelni.
Én mint földbirtokos beszélek. A takarékpénz-
tári igazgató urak pedig, mint takarékpénz-
tári igazgatók beszélnek. A jog a be-
szédre vagy írásra mindkét oldalon meg van,
hát aminthogy gyűlésezhetnek és elmondhat-
ják az igazgató urak a magukét, a földbirtok-
osok is elmondhatják talán a magukét, a
nélkül pedig, hogy a két félnek egymásra
megneheztelni oka lenne.

Aláassan kérem, megmondom azt, hogy
mennyivel mostohább gyermeke az államnak
a földbirtokos, mint a tőkepénzes, és hogy
mennyivel nagyobb érdem pénzt szerezni,
mint földbirtokot szerezni. Hiszen ma már
minden ember csak a pénz után néz, minden
ember csak a pénzt igyekszik rakásra rakni,
éppen azért — ugyan — mert a pénz
biztosabban kamatoz és nincs megadóztatva.
Az a tény tehát, hogy a földbirtok a pénzzel
illetőleg a takarékpénztári betétekkel szem-
ben aránytalanul volt megadóztatva, azt ered-
ményezte, hogy a legtöbb takarékpénztár
tömvé van pénzzel, a földbirtok vásárlástól
pedig el vannak idegenítve az emberek.

A pártlapok persze, pártszempontból ítél-
nek, és azt mondják, hogy „a takarékpénz-
tári betétek megadóztatása nem egyéb, mint
a takarékosagra mért büntetés.“ Mintha a
takarékoság csak akkor lenne takarékoság,
ha takarékpénztári uton kezelik? Hát ha
megtakarított fillőreimből földbirtokot vásár-
lok? Az már más kategóriába eső takarékos-

ság? Az már elviselheti a megadóztatás ugy-
nevezett büntetését, míg a takarékpénztári
jövedelem talán valami szentség, mert nem
kell érte verejétkkel fáradni, hanem ha egy-
szer pénzemet elhelyeztem, hull a kamatja,
mint az égi manna. Sőt azonfelül még a rész-
vényesek is osztalékban részesülnek, nem is
levén takarékpénztár, amely nem tizen fölül
adja az osztalékot, míg a husz is igen gya-
kori, nem ritkaság az ötven, előfordul a száz,
sőt lehetséges a kétszáz is. Aztán nem éri
jég, árvir, fagy, féreg és a többi.

Aztán kérem, míg a gazda fárad, csüt-
lik-botlik, koczkáztat és gyöttri magát, és
feltételes 50000 forint jövedelemtől vagy fel-
tétéles 500 forint jövedelemtől kénytelen meg-
fizetni az ötszázat vagy ötvenet, hát hogy a
betét birtokosa, a biztos jövedelemtől, melyet
minden fáradság nélkül élvez, ne fizessen
csak háromszázötlet. Mondják csak kérem,
hát helyén van az? Mert ha már egyszer ott
állunk, hogy ilyen nagy és terhes adókat kell
fizetnünk, hát a tőkepénznek, legyen az akár
betét akár mi, a földbirtokkal szembeni pro-
tegálása, a földbirtokosokkal való mostoha el-
bánás és nem egyéb, azon földbirtokosokkal,
kik mégis csak zömét képezik a magyar faj-
nak. Nemzetgazdasági szempontból tekintve
pedig, a földbirtok becsének meggondolatlan
lenyomása, mert ugyan kinek jöhet kedve
tíz sőt talán tizenöt perczentes megadóztatás-
nak tenni ki tőkét, plane koczkázattal és
fáradsággal, mikor, ha jövedelmét egész ké-
nyelemmel akarom élvezni, bent hagyom a
takarékbán, és csak három százötlet fizetek
érte, sőt még annyit sem, mert kifizetik he-
lyettem „a la generozitás“ a részvényesek.

Ha pedig számokra kell hivatkozni és a
kiadásokat meg a bevételeket rubrikálni?

TÁRGYA.

Újévi üdvözlés:

(A Budapesti lakó „Nógrádi Ifjúság“ által 1883. évi február hó
3-án a „Madách szoboralap“ javára tartandó bálra: Felhívás a
nógrádi hölgyekhez!)

Itt a farsang! Örüljétek lányok!
Majd bekopogtatunk tihozzátok!
Visszük nektek fehér bálí jegyet,
A sok közül kiki választ egyet.

Yel is körjűk a mamákat szépen;
Mulatni is fogtok mindenképen;
Ha a csárdás kifáraszt... lesz „valcsér“
Készen lesz rá mindenféle hangszér.

Valami nagy parádét vagy pompát
Nem kell csapni; majd húzunk itt nótát!
S az lesz kedves és szép, ki jól forog,
Mert a táncos azok körül morog.

Kivillagos hívradtig járjuk
Mi bizottság sóvárogva várjuk...
A közügyért — nemes csálért — törünk;
Ennyi mindég ki is tellett tollunk.

Sima termünk egész kézen vár is,
Pártunkon van maga Gyűrkü Ábrás!

Jertek össze! mutassa meg „Nógrád“.
Hogy él ifja! ... s még véne is kivág.

Köszö az ügy, köszö a csál nálunk; ...
Szép emléken él a mi „Madáchunk“!
Az emléken had emeljük szobrot!
Szép hölgyeink! ti is kaptok csokrot.

Csúja! Haja! ... innen-onnan jertek!
Hadd legyen hát a fiúknak kedvek;
Magatok is hozzatok jó kedvet
Ennyit minden honleány meglehet.

Ugy is vége lesz már e világnak,
Jön a „Musaka“... s majd ök muskálának.
A láb alá most még Berkes húzza
Táncos kell, ki magát törje szűzre!

Szép Nagysálm! Mamák lányotokkal
Jertek be hát égő lángotokkal!
Ha jön is a musaka, mi nem bánjuk
Itt is — ott is helyünket megálljuk.

Most hát tudtál adjuk nektek szépen,
Hogy számítnak rátok, mindenképen;
A mi dolgunk, hogy a „billet“ elmege,
Részvételek a fő kellék s a kegy.

Kinek volna kedve e világban
Ha még nem is bíznánk sok szép lányban?

Ki a „Nógrádi“ bálba bejövend:
Mindenitek egy-egy „Angyal“ leendő.

Jertek, ha itt lesz „Februárus!“
Nem kell ahoz nagy puccellárus;
Megérdemli „Nógrád“ és meg „Madách“
Nem kell ahoz semmi bővebb tanács.
(Budapest, 1883. január 1.)
Balogi Balogh György s. k.

A l k u

Áll a vásár. Kézen a tizen
Tarka-barka néptömeg.
Én terföld járva nézem
Egy a mást hogy csálja meg.
Ócska holmit ád ez annak
Uj gyanánt
S hamis pénzzel szedte rá az
A kajánt.

Csajunk vásárt lányka minik is.
De ne olyat mint azok.
Szébb portéka mint te, nincs itt;
Én meg igaz pénzt adok.
Add el magad lányka nékem,
S én neked
Hó szívem vert aranyával
Fizetek.

Jóde.

Ha kimutatásokkal kell előállni, mint ahogy az igazgató nrak megkezdtek? Majd akkor méltóztatnának meglátni, hogy mi a gazdasági és mi a takarékpénztári kiadás, és hogy iparnak, kereskedelemnek, munkának, szorgalomnak, emberiségnek és hazának mennyivel nagyobb szolgáltatásokat tesz a gazda, mint a töképezés.

Arra kérek tehát mindenkit, méltóztatnának tekintetbe venni mindezeket, és ha már adózunk, adózzunk közösen, de egyik osztály a másik rovására dőgelgetve ne legyen.

Egy föld birtokos.

Tanügy

(a tanfelügyelő évi jelentéséből.)

Nógrádmegyében mely Kis-Oroszi 911 lakossal és 439 □ kilométer földterülettel bíró községnek az 1881. XLIII. törvényről fogva Pest-Pilis-Solt és Kis-Kun megyébe lett átkötelezése folytán egy területi mennyiségére, mint lakosainak számára nézve foglalkozást szenvedett, és így területe már csak 4362-23 □ kilométert, lakosainak száma pedig 191,149 tessz; a közelebbi múlt 1881—82. tanévben 6—15 éves tanköteles gyermek 28,115 volt, és így a tankötelesek száma a lakosság számának 14-70 százalékát tette.

A tankötelesekből elemi iskolába 9315 fű és 9220 leány, középtanodába 100 fű, polgári iskolába 138 fű és 47 leány, magánintézetekbe 91 leány, mindösszesen 25,081 gyermek járt, és így az iskolába járók száma a tanköteleseknél 89-20 százalékát tette.

Iskolába nem járt 1525 fű és 1509 leány, összesen 3034, és így a tanköteleseknél 10-80 százaléka oktatásban nem részesült.

Az iskolába járó gyermekek közül 20,489 télen nyáron, vagyis a törvényes szorgalmi idő egész folyama alatt, 4592 pedig csak télen, vagyis a szorgalmi rendes nyolcz hónapnál kevesebb ideig járt iskolába.

Tankönyvre 22,265 gyermeknek volt és így tankönyvvel 2816 gyermek nem bírt.

Az iskolába járó gyermekek közül vallásra nézve rom. kath. 16,973, görög kath. 3, görög keleti 2 helyett hitv. 520, ágost. evang. 6448, mózes 1135; nyelvre nézve magyar 16,020, német 478 és tót 8583 volt.

Az iskolamulasztások egész évből száma egy mulasztási esetnek fél napot véve 143,147 volt, ezekből igazoltatott 110,700, dorgálással büntetett 32,015 és pénzbírsággal 432, az ennek folytán behajtott pénzbírság összege pedig csak 108 frt 30 krt tesz s ezen adat magában eléggé igazolja azt, hogy a mulasztások büntetésénél községi elöljáróink nem elég erélyllyel járnak el, mindazonáltal a mulasztásoknak ezen nagyszáma leginkább a múlt őszön és télen megyénkben uralgott vörheny járványának s ehhez hasonló gyermekbetegségeknek tulajdonítható.

A népi iskolák az évből összes száma 307 volt, melyekből állami 3, községi 10, rom. kath. 174, hely. hitv. 4, ágostai evang. 102, mózes 3, magán intézeti 2, magán községi és puszta 9; még pedig saját helyiségében 207, bérházban pedig 10 volt, és a tankötelesekből 275 községből részint saját részint bérházban tartott iskolája csak 254-nek volt és 21 községből a tankötelesek más községekben iskolába jártak, még pedig Ó Bást és Vecseklő községekből a szomszéd Gömörmegyéhez tartozó Egyházasközség mint anyaegyház iskolájába kényszerítették járni, mert helyben tanító nem volt, s hogy ez, habár nevezett községek egymáshoz közel fekszenek is, jövőre így ne legyen, az illető egyházi hatóságot haladéktalanul gondoskodásra hívtam fel, a többi se iskolával se tanítóval nem bíró 19 községre nézve: Andrásfalva, Kar. Apátfalva, Bakó, F. Bodony, Csengerháza, Debercsény, P. Garab, L. Gerge, F. Kelecsény, K. és N. Kér, K. Körtös, A. Ludány, Mulyadka, Pető, F. Sáp, F. Szécsényke, P. Szántó, A. Told és L. Tugarra nézve ily intézkedést nem találtam szükségesnek, mert Andrásfalva és Pető községek a szomszéd Pálfalva s illetve Sz. Kovácsi községekkel együtt felekezeti nélküli közös népi iskolát tartanak fenn, a többi községeket pedig részint anyagi helyzetüknél, részint lakosságuk csekély számánál és a tanügyi tekintetben illetékes községekhez való közeli fekvésüknél fogva önálló iskolák állítására kötelezni magának a közokt. törvény 46-ik §-ának azon rendelkezésénél fogva, miszerint a felmért földnél nem távolabb fekvő kis községek népi iskolát közösen is tarthatnak fenn, nem szükséges. Az itt érintett iskolákon kívül vannak még B. Gyarmaton és Losoncson iparos tanoncok számára berendezett iskolák is, melyekben a tanítás jó sikerrel folytatattatik.

A tanteremek száma 382 volt, melyekből a törvény által előírt 3-5 méter magassággal csak 166 terem bír, s egy tanulóra egy □ méter térfogatnál több csak 130 tanteremben esik; e szerint a tanteremeknek még fele sem felel meg a törvény kívánalmának, de ezen hiány a tanterem gondos szellőztetésével pótolható, a gyermekek egészségére károsan nem igen hat, mindazonáltal a tanteremeknek szabályszerű átalakítását, valamint általában az iskolai épületeknek sok helyen igen kívánatos jobb karba hozatalát az iskola fenntartóknál szorgalmazni el nem mulasztom.

Az iskolai felszerelvények sok helyen most is hiányosak és több iskola még a legzűszkesebb taneszközökkel sem bír, sőt mint már fentebb említém, sok gyermeknek tankönyve sincs, minél fogva úgy az iskola fenntartókat mint a községi elöljárókat ezen hiányok pótlása végett szükséges intézkedésekre hívtam fel.

Az iskolai kiadások valamint a megelőző években egy a közelebbi múlt tanévben is növekedtek, és főösszegeikben 146,026 frtot tesznek, ezen kiadások fedezésére elsősorban az iskolai fekvő javak 233,222 frt értékének és 113,003 frt töképezések összességének 27,475 frtot tevő évi jövedelmei s illetve kamatai szolgálnak, ezekhez járulván a tandíjak 24,147 frtot tevő összege, a többi szükséglet állami egyházi és községi segélyekből fedeztetik, és minthogy tankötelesem folyó 1882-diki évi állami egyenes adója 1,097,179 frt 46 krt tesz, az iskolai kiadások ennek 13-3 százalékát teszik.

A tanítók száma 354, kikből rendes 323, segéd 31, képesített 299, nem képesített 55 volt; értelmi segítőkre és erkölcsi viselőkre nézve általában véve nemcsak hogy kifogás alá nem eshetők, de nagyrészen szakképzett és példás jövőseletű oly egyének, kik magasra hivatásukat felfogva, népoktatási ügyüknek hű és buzgó szolgálói, és így működésükből népünk szellemi előrehaladását várni méltán lehet.

A tanítók közül 345 úgy beszédben mint írásban teljesen bírva a magyar nyelvet, ennek az 1879 XVIII. t. cz. értelmében tanítására is képesek, azonban 6 még csak beszédben, 3 pedig még beszédben is kevésbé bírja a magyar nyelvet, mindazonáltal a megelőző évekbeni állapotot tekintve, úgy e részben mint a magyar nyelv idegen ajku népi iskolákban tanításának általános eredményében is fokozatos haladás látható, minél fogva a magyar nyelv tanítására kötelező törvény üdvös hatását máris megtörvén, az e tekintetben elért eredmények mondott törvény főcéljának elérésére alapos reményt nyújtanak.

(Folytatás következik.)

Losoncz decz. 27. *)

Tisztelt Szerkesztő ur!

A „Nógrádi Lapok” múlt évi 51-ik számában „helyreigazítás” czimén felvett közleményre vonatkozólag van szerencsém arra felkérni, hogy mintán a kérdéses közlemény nem a nyiltérben jelent meg, s annak a nélkül, hogy az arra okot szolgáltatott cikket a „Nógrádi Lapok” olvasó közönsége ismerné, helyt adni sziveskedett, eme cikkcskémet s egyenlőre megjegyzésemet a reciprocitás elvével fogva közölni méltóztatnék. A cikkcske így hangzik: „A vöröskereszt egyesület javára hölgyeink buzgalommal fogtak hozzá a gyűjtéshez. Mindonitt keresztény és izraelita családoknál szívesen látottak voltak, s mindenki tehetségehez mérten hozzájárult pénzbeli segédelmével a jótékonyaság oltárához. Csopán két helyen ücsitattak el a piac és a nagy utcán gyűjtő hölgyek, és hogy a javítás meglegyen, egy keresztény és egy zsidó családnál. Abban ugyan semmi különbség nincsen, hogy ha valaki nem áldoz a jótékony célra, de ehhez már van egy kis szavunk, hogy az illető hölgyek udvariasságot még pedig vastag udvariasságot voltak kénytelenek eltűrni. Az első keresztény helyen (titkos pánszláv híreben álló kereskedő) a házi asszony, alig hogy a konyhába léptek a gyűjtő hölgyek, rájuk rivalt, hogy mit akarunk, ő bizony egy fillért sem ad, van neki elég adni valója másra ott-hon stb. s a hölgyek pirulva futottak ki a bős szavony elől, a ki még azután is utánok dörögött. A másik, a zsidó helyen a háziasszony gyermekében puha selyem parnak között nagy úri kegyelemmel fokudt. A belépő két hölgyet le sem ültetve, az általa ismerthez affektált selypitéssel oklépen szólott: „Mit akarsz?” Megtudva a czélt, folytatta: én bizony nem adok semmit, mi közöm hozzá. Aztán folytatolag: hát az kisa? (sic!) s rá mutatott a másik hölgyre, a kérdészt megmondván a másiknak kiletét, hogy se nem szolgáló, se nem szobalány, nagyúri negédeséggel bölintott fejével, s kegyesen „igen” szóval

tudomásul vette a másiknak kiletét. Persze az a másik hölgytől távozott, de az első mégis kicsikart ez ismeretség révén tőle 50 krt. Kár volt ezt a megpanaszolt 50 krt is ott nem hagyni. Ez a hölgy pedig nem valami zsidó Crózus neje, (ha ez lenne, mindenesetre több műveltséget tételeznék fel róla,) hanem egyik alantós közegének a felsége. Mind a két le rajzolt hölgynek őszintén ajánljuk a számtalan „Illemtanok” nak valamelyikét elolvasás és tanulmányozás végett. — Hogy a többi gyűjtőhölgyeknek voltak e ilyen kalandjai, nem tudjuk. S.”

H. L. urnak börszenkedései dacára, az idézett cikkcske tényét egész terjedelmében fenntartom, sőt azon hölgy nevében kijelentem, hogy nem csak hogy halkan nem volt intézve ama szellőztetett kérdés „Hát az ki?”, de oly sértő, megaláztatást éreztető hangon és mozdulattal volt mondva, melyet szavakkal leírni nem lehet, úgy hogy az illető hölgy a legnagyobb zavarral csak az ajtót nézte.

Ha H. L. úr beismeri a tényt, de enyhíteni kívánja betegsége s egyéb situáció elfogadható okaival, a S. jegyű cikkírója a fenti cikkcske ostorozó (satirikus) részét lovagiasan is vissza tudta volna vonni, de ha még H. L. urnak áll feljebb, ám olvassa el a „Nógrádi Lapok” közönsége is, ha ő így akarta. A menthetetlen illetlenségek ostorozására a társadalom és ennek sajtója jogosított, mert ha hivatalos személy részestl ilyenben, a törvény oltalmazza; itt egyéb út nincsen.

Azon vöd, hogy névtelenül támadok, szerkesztő előtt neveltségessé válik mert rovatvezető még jogyet sem kötelesek használni, s H. L. úr tudja ki vagyok, habár személyesen sem őt, sem tisztelt nejét nem ismerem, s az is bizonyítja, hogy eljárásomban sem rokon, sem ellenszenv nem vezetett. — Az illemtan nem mondja, hogy ily czéltól gyűjtőhölgyek bemutatni tartozzanak magukat, s „vagy úgy” volt rá a felelet. H. L. úr és ehhez hasonló H. L. úr társadalmi körében ildomosak, az megnyugtató lehet rá nézve, lévén ez relativ felségas, de minálunk az ismeretlent is, aibez van szerencsém, tessék helyet foglalni és mivel szolgálhatok szavakkal szokás fogadni. Azt a bolondgombát, hogy plane bejelentést is követel, hagyja akkorra, ha legalább is miniszter lesz belőle. Azon szavakat, hogy sem nem szolgáló stb, nem ez ismert nő, hanem én mondom cikkcskémben. Ez ha ugyetiszik, illusztrálás, írás volt.

A hölgyek nem fognak H. L. úr illemtanából leckéket venni; hanem arra kérik, hogy olyant már elragadtatásban még se fillentsem, hogy a hölgyek kopogtatás nélkül robantak neje lakozójába, mert ezt ugyan senki sem hiszi el. — Hogy H. L. úr párnái atlaszból valók és nem selyemből is, ebben meglehet tévedtek a hölgyek, de ez is mellettük bizonyít, hogy nem a paplonok megfigyelésébe voltak elmélyedve. Hogy azok árával nem adós, H. L. úr rendezett viszonyaira mutat csak melyet én kétségbe nem vontam, s ez irányban való védekezésének alapja nincsen. Azzal nem akarom gyaunsítani, hogy tán közvetett dicsekvés kívánt lenni, mert úgy hallok, hogy töképezés, s ez a milyen tisztességes dolog, általán véve, éppen olyan szerencse rá nézve.

A mi az 50 kr. visszaküldését illeti, úgy tudom, de nem állítom, hogy nem a hölgyek ismertje, hanem a vereskereszt egyik elnököje küldte vissza H. L. úr nejeinek.

Nem lévén szerencsés sem H. L. urat, sem pedig kedves nejét ismerni, irányukban sem rokon sem ellenszenv nem vezetett, de antisemitizással sem vádoltathatom, mint H. L. úr s pártbívei tán rám fogni örömet szeretnek, s én cikkcskémben csak a társadalmilag megnem engedhető eljárásit óhajtottam úgy a keresztény, mint a zsidó családnál nem sértő, csak a satyra c. pös élével egyformán megróni. A keresztény a tárgyilagossá mentességgel beérte, de a zsidó, hiába ezt be kell vallani, ez elköveti magát mindenben, külön társadalmi fogalmat alkot magának, s hatán a legsértőbb volt, azt követeli, hogy a legfinomabbnak tartassék, ez a természet, hiba nélkül való lénynek tartja magát.

Ez utolsó szavam, miattam beszélhetnek H. L. úr úgy pártbívei akármit. — S.

Válasz Zatkalik Mihály urnak.

A „N. L.” múlt vasárnapi számában Zatkalik Mihály banki ev. lelkész ur, lelkészatársulhoz intézett figyelemfeszítésben, a b. gyarmati kir. járásbíróasgot olyannak tünteti fel, mint amely a törvénynek az egyházi szertartás megháborítóira vonatkozó szabványait figyelembe sem veszi és a panaszkodó lelkészeknek a létező törvény korlátai közt sem nyújt védelmet; különösen pedig vastag részrehajlással vádolja, sőt megvesztegetés gyanújával terheli a lelkész ur ezen járásbíróasgot, azt állítván, hogy ámbár az általa föl-

*) Eddig térlány miatt maradt ki.

Szerk.

Jelentett Hoffman D. banki haszonbérletnek azon ténye, hogy cséplőgépet vasárnap épen a délelőtti isteni tisztelet alkalmával a templom mellett vontattatott, bíróságra beigazolva lón, a gazdag zsidó nemcsak meg nem büntetett, hanem még ő, a panaszkodó, lett a költségekben is elmarasztalva.

Mint ezen ügy által védői minőségemben érdekeltek és így a tényállásba beavatottak, a szerkesztő úr helyes megjegyzéseim felől, indítva érzem magamat kijelenteni, hogy a t. lelkész úr fenti állítása valótlannak, mit nem ment sem a pervezteség által támadt indignáció heve, sem a saját ügye iránti elfogultság. Ugyanis a tárgyalás után kihirdetett, de panaszkodó felelőszése folytán már a kir. táblára felterjesztett ítélet szerint, az isteni tisztelet megzavarásának beigazolt ténye dacára, vádlott a vallás elleni kihágás vádjától azért mentetett fel, a) mivel a kihallgatott tanúk vallomása szerint bebizonyult azon tény, hogy ő a kérdéses vasárnap hajnalán küldött cselédeit a romhányi pusztára, honnan ezek Prónay István úr cselédjei illetve ökrői segítségével reggel 5 és fél órakor indították meg a gépet, mely tehát az előre megvizsgált és alkalmasnak talált uton, rendes körülmények között reggel 7 és fél órára rendeltetési helyére lett volna szállítható, b) bebizonyult tehát az, hogy vádlott a kellő intézkedést arra nézve, hogy a délfelé tartani szokott isteni tisztelet a gépvontatása által meg ne zavartassék, el nem mulasztotta; c) mivel a kihallgatott tanúk által bebizonyult továbbá azon tény, hogy a gép útközben előre nem látható véletlenről fogva elakadt, annak vontatására pedig Prónay István úrtól a segítség csak hosszú várakozás után érkezhett; d) mert beigazolt, hogy épen a salubá eszszakadt, és az e közben a béresek önkénytelenül támadt hó! hó! kiáltásai idézték elő a lelkész úr ajtatoskodó hívei ijedelmét, akik csak tótul értvén és tótul hallván, a hó! hó! kiabálást az e hanggal rokon előhangú hoi! (ég) tót szónak értették; e) végre azért mentetett fel Hoffmann a vallás elleni kihágás vádjától, mert bíróságra beigazolt, hogy ő sem a vontatásnál, sem a véletlen támadt lármánál személyesen jelen sem volt és így az isteni tisztelet megzavaratásában tényleges részt nem vett.

Tehát ezen tények, és nem a lelkész úr által Hoffmann ellenében tévesen panaszolt tény lón a helyb. kir. járásbíró úr által teljes higgadtsággal és türelemmel vezetett tárgyalás során bíróságra beigazolva, és én csak ennyit akartam a félrevezetői szándékolt t. közönség tájékozása végett az igazság érdekében elmondani.

Farkas Ferencz,
ügyvéd.

H i r e k.

Azok, akik lapunk szerkesztőségét újévi gratulációkkal megtisztelték, fogadják viszont a legjobb kívánatainkat.

Kinevezés. A sziráki kir. járásbíróshoz albiróvá Piry Sándor neveztetett ki.

Hymen. Majthényi Péter földbirtokos a jelenleg váci lakos december hó 30-án vezette oltárhoz Gerhausser Ludmilla urhölgyet Vácra. Az esküvő egész csendben, csupán a szükséges tanúk jelenlétében folyt le. Násznapok voltak: Havas Adolf nyug. honvéd alezredes és Róthy Ignác váci polgármester.

Gyászhir. Dossowff Jób, a haza a közelebb Nógrádmegye a protestáns egyház egyik kitűnősége nincs többé. Meghalt Gyöngyösön, múlt hó 26-án, 86 éves korában. Halála, dacára élemedett korának, váratlanul lepte meg a mélyen leújtó volt úgy rokonaira, valamint barátaira. Alig párnap gyengélkedés után rögtön szélbűdös vetett véget életének. Ifjú korában hivatalt vállalt, lévén Nógrádmegyenek főszolgabírája, később mint több vármegye táblabírája, a közügyeknek szentelte életét. Mint a közügyek melletti bajnokát, Nógrádmegye, kitűnő hazafini érdemeit méltányolva, az 1847—8-iki pozsonyi kongresszus alkalmával országgyűlésre követnek választotta meg. Hol honne a szabad eszmék egyik igazi bajnokát nyerték. Hivatását mindig nagy gondnal a lelkiismeretességgel töltötte be, s ezen tölfeszített gondosság volt talán egyik oka annak, hogy nőtlen maradt. Idősebb korában azonban, midőn a közügyektől orejének hanyatlása következtében elvonult, fellelta a családi kört testvérei Dossowff Ottó és Titusz s különösen ezek gyermekei Dossowff Ödön és ennek neje Dossowff Rózsa urhölgy körében, hol rokoni érzelmektől környezve, az élet tengerének viharai után csendes és biztos rőparatot talált, s ott élte át életének utolsó éveit csendben és békességben, önzetlennel szeretettel körülvevő. — Nagyantörő lelkének, s egyiránt a haza és egyháza iránti szeretetének bizonyítványát végröndöletileg is megörökíté, a midőn a magyar tudományos akade-

miának 1000, az írók segélyegyletének 500, a Kisfaludi társaságnak 100, az országos kisedővő intézetnek 500, az evang. pesti gyámintézetnek 500, a pozsonyi ev. főiskolának 1000, a solmezi ev. főiskolának 500, az operjesi ev. kollegiumnak 500, a kőkegyesi és vanyarosi szegényeknek 50—50 forintot hagyományozott s így 4700 forint alapítványt tett. — Holt tetemei múlt hó 29-én Kőkegyesen az ág. hitv. ev. szertartás szerint, ohajtása folytán a lehető egyszerűséggel az örök nyugalom helyére tetették le. Béke és az olyan nagyon megérdemelt érdem koszorúja lengjen porai felett.

A b-gyarmati iparos iskola gondnoksága decz. 31-én tartotta ülését, melyen több fontos tárgy volt. Ilyen volt a számadás, költségvetés s a gondnoksági tagoknak a beadott szavazatok utjánai megalakítása. A számadás szerint bevétel volt 1882. évben 405 ft 58 kr, kiadás 395 ft 54 kr, pénzmaradvány 10 ft 4 kr. A tanár urak, kik eddig inkább tiszteletből tanítottak, most a fizetés javításáért is folyamodtak, mivel pedig az iskola szükségletei megnagyobbodtak, a költségvetés e czímon 1028 ftot vett fel, melyre csupán 382 ft fedezeti összeg van kilátásban. A gondnokság tehát elhatározta, hogy a 646 ft fedezet iránt felir a közoktatási miniszteriumhoz, s egyuttal gróf Zichy Jenő urat is megkeresi, hogy a gondnokság felhorjlesztését a hiányzó összeg kiutalványozása iránt személyes befolyásával támogassa. A gondnokság gróf Zichy Jenőhöz — amiért ipariakolai czélokra 12 ezer forintot adományozott, — hála és elismerő feliratot moneszt. A város azon átirata, mely felügyeleti jogával fogva kérdést intézett a gondnoksághoz ezen iskola körülményeiről, tudomásul vétetvén, az iskola jelenlegi állapotáról a körülményes jelentés megtétni fog. A tisztikar következőleg alakult meg: elnök: Karlik János, jegyző: Tomeskó Nándor, pénztárnok: Filler Lajos; gondnoksági tagok, mégpedig a kereskedők részéről: Aniger László és Feledi Henrik, az általános iparegylet részéről: Karlik János és Fábry János, a cipészegylet részéről: Filler Lajos és Draskóczy Bertalan, a csizmadia egylet részéről: Rády István és Hajtsor József, a szűrszabó egylet részéről: Kubányi József és Veszelovszky János: ezek által beválasztottak: Bachár Gyula, Horváth Danó, Kemény Gábor, Milovan János, Opitz Károly és Reményi Károly nak. Végül elhatározott, hogy a gondnokság az iparbál csemjéjét, mely ip rhazárral lesz egybekötve, magáévá teszi, s övégből rendezőseget küldött ki. Az iparbál nem mint a múlt számban jelezve volt, január 28-án, hanem február 1-én fog megtartatni a megyeház nagy termében.

Az ünnepekből. Ybl Miklós, a nagynevű mester-építész, kedves meglepetésben részesít karácsony estjén barátját Pajor Istvánt, ki a művészek ötven éves jubileuma alkalmából távirat útján küldö üdvözlést. S mivel az Ybl ünnepegy nézetkülönbség nélkül országos jellegű ovationnak van elismerve, jóváhagyás biztos reményében szívesen iktatjuk ide a bizalmas kézből vett szép epigrammát s arra adott választ, mint amaz ünnepegy egyik érdekos utóhangját s a két férfiú közt hosszú idők óta fennálló rokonszenves kapcsol bizonyítékait. Az üdvözlés im ez:

Ybl Miklósnak Budapesten, decz. 5 1882.

Új esoda lón. Paloták sora kelt ki poros Budapestből.

Máved ez Ybl. Örök fény koszorús neveden!

Változatlan tisztelet: Pajor István.

A válasz pedig: „Mélyen tisztelt barátom uram! A váratlanul érkező kellemes meglepetések mindinkább fokozzák megalottaságot, és a szerénység megsértése nélkül örömmel elismerem és érzem, hogy ennyi megtiszteltetés büszkeséggel tölti el szívemet; felöttébb buzdító érzelemnek tartom azt, hogy annyi, nagy nevet kiérdemelt férfiak vagy közfiszteletben álló testületek szíves üdvözlésükkel jutalmazták egy hosszú fáradsalmas pályá küzdelmeit. Fogadd tehát mélyen tisztelt jóakaróm nagybecsű szíves üdvözlétedért legőszintébb köszönetem nyilvánítását, melylyel maradok szolgálathoz hívd és tiszteled Ybl Miklós.”

Hol a posta Szklabonyán? Legújabbban Szklabonyán is létesült posta, melynek vezetésével Siklaky István derék körjegyző bizott meg; hivatalos helyisége azonban kint a falu mögött áll. — Tagadhatlan ugyan, hogy ily saluban mint az is, vajmi kevés éptet felelhetne meg a czéluk, de már azt még is elvárhatnók a község lakosaitól, hogy saját érdekükben is a postájukhoz vezető utat a megfelelő karba helyezzék, nehogy azok, kiknek ott teendőjük van, kocsin vagy emberháton vitessék oda magukat. Érdekesebb ennél azonban, hogy magának a postakocsinak is, ez uton ki lévén téve a folytonos feldőlésnek és a sárban elmerülésnek, egyes magántulajdonosok koritésein, korijein és udvarain kell a legnagyobb ovatosággal és idővesztegetéssel közlekedni.

Czajhán János gépész, ki Lukanényen Hirschfeld Márk birtokán van alkalmazásban, hosszabb cikket küldött be, melyben általában azon panaszkodik, hogy

bazánk a gépmesterség terén igen hátra van, s hogy az amerikai és külföldi gépek leszorítják hazánk a nemű iparját. A magyar ember által készített gépeket még a belföldiek sem respektálják. Így pl. ő két év előtt kiállított egy szállító gépet, saját találmányu kormányzóval, azt átadta egy tekintélyes testületnek, hol még csak figyelemre sem méltatták, nem hogy elismerést nyert volna. Így hát a török fiatal embernök fél uton kell megállni, mivel tevétségeit nem érvényesítheti, s külföldön kell jövőjét megalapítani. Jelenleg nevezett gépész úr egy uti mozdonyt tervez, melyet a jelenlegi gőzmotorok távolról sem közelítenek meg, s úgy van tervezve ezen gép, hogy bármely hegyi egyenetlen utakon gyors szállításra és teherszállításra, továbbá vontatásra és szállításra egyaránt alkalmazható lesz. A gőzkazán ezen gépnél úgy van szerkesztve, hogy a kifejlesztett hőfokot a gőz fejlesztésére használja, s ily módon csakély tüzelő anyagot fogyaszt, s előre jósolja, hogy ezen gép idővel minden nagyobb gazdaságnál nélkülözhetlené válik. Ezen gép előállításánál 800 forint van szükség, ez összeggel azonban nem rendelkezik. Felkéri tehát a nagybirtokosokat, hogy ezen összeget számára előlegezzék, s amennyiben az ő személye biztosítékul nem elegendő, tegyék le az összeget Hódossy Imre honi főszolgabíró urtól, ki részére a szükséges kiadásokat a munka mérvéhez utalványozza ki. Ezekre kéri Czajhán gépész ur a nagyobb gazdaközönséget, és mi szívesen adunk helyt lapunkban ebbeli akarat kifejezésének.

A vízkereszti vásár B-Gyarmaton az esős idő és járhatlan utak miatt a lehető legrosszabb volt.

Halálozás. Nedits János, a b-gyarmati g. n. e. hitfelekezet közbecsülésben álló lelkészét súlyos csepis érte; nejét, kívül 36 évi boldog házasságban élt, a csendes családi élet oltárától hosszas és súlyos szenvedés után e hó 2-án elragadta a földi fájdalmaikat felszabadító balál. A temetés e hó 4-én délután igen nagy részvét mellett ment végbe; sokogva kísérték örök nyugalomra a hű nőt férje, a jó anyát szerető gyermekei, a szeretett barátai összes barátai és ismerősei. — Lestyánszky Sándor Honfegyő jeles főjegyzőjének édes atyja, Lestyánszky János, Ipolyság egyik közbecsülésben állott tisztos polgára közrészvét mellett kísértetett Ipolyságon decz. 31-én az örök nyugalomba. Áldás és béke lengjen poraik felett!

Baleset. Veczler Lipót b-gyarmati lakos az ipolysági vásárról jött haza ördömgával. A kocsi azonban, mely a most javítás alatt álló megyei utról letért, felfordult, s összes súlyával Veczlerre esett, ki ennek következtében tíz perc múlva kiadta lelkét.

Nyiltér.)*

Budapesti képviselői és hirdetési iroda.

Tisztelettel tudatom a t. cz. közönséggel, hogy Budapesten IV. ker. koronaherezeg (uri)-utca 16. sz. a. képviselői és hirdetési iroda

nyitottam, melynek czélja egy a helybeli mint a vidéki közönségnek a főváros területén, bíróságok, igazgatási, pénzügyi és egyéb hivatalok, valamint bármely miniszteriumnál lévő dolgot gyorsan, pontosan és a lehető legolcsóbb áron elintézni, a feleket bíróságok előtt az irodával összekötötésben álló kitűnő bíró fővárosi ügyvédek által képviseltetni, végrebajtás fogadtatásánál közbenjárni (mely alkalommal a törvény korlátaion belül a legerélyesebb eljárás biztosítottik) okiratokat és másolatokat megszerezni, fordításokat bármely nyelvből, sürgetéseket, bitelesítéseket, szóval minden ilyenre teendőket, a szokásos ügyvédi díjakkal sokkal olcsóbban, valamint a t. cz. közönségnek a főváros területén előforduló egyéb dolgait a kész-költségeken kívül, csakély munkadíj mellett, mely mindenkor csak a megbízás teljesítése után lesz fizetendő, eszközölni.

Ezenkívül elvállal a képviselői és hirdetési iroda minden egyéb magánhivataloknál és pozintézeteknél úgy szintén magán személyeknél teljesítendő dolgokra megbízást és azokat lelkiismeretesen legjutányosabb díjért végzi.

Elfogad hirdetéseket az összes honi és külföldi lapokba való beiktatásra és ezeket a lapkiadók által részére nyújtott előnyös feltételeknek fogva fölötté mérsékelten számítja. Ugyasírvén közvetít bárhol megjelenő politikai, szépirodalmi, szak és minden egyéb hírlapot és folyóiratokat és a megrendeléseket kifogástalan teljesítéscért kezeséget vállal.

A t. cz. közönség szíves figyelmét ezen irodámra különösen felhívni bátorokodván, saját érdekében is kérem annak hathatós pártfogását. Teljes tisztelettel

Barna Tivadar.

*) E rovathon közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Feloldó szerkesztő:

Horváth Danó.

2606.—1882. szám.

3-3

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Ezennel közzétett tetetik, hogy a szécsényi kir. járásbírósg területén lévő Felfalu község 22. sz. tjkvben A. I. 1—2 soroz. alatti szellő-ségből és ezen épült ház illetőleg kovácsműhelyből a tartozékából alperes Hoffman Ferencz selerészbeni illetősége 475 frt becsértékben, továbbá a felfalusi 81. sz. tjkvben A. I. 1 soroz. alatti dezmás szőlőből alperes selerészbeni illetősége 300 frtra becsült ingatlanokra Kuris Albort végrehajtató felperesnek Hoffman Ferencz végrehajtást szenvedő alperes elleni 100 frt tőkekövetelés ennek 1875. évi november 1. sz. napjától járó 15 százaléki kamatai, 15 frt perbeli, 18 frt 50 kr. végrehajtási ugy ezen kérvényért mérsékelten megállapított 9 frt 30 kr. költség erejéig 475 frt és 300 frt kiküldési árban Felfalu községben 1883. évi február hó 13. napjának délelőtti 10 óráján tartandó végrehajtási árverés elrendeltetik azon hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

A venni szándékozók által leteendő bántépénz a fentirt becsérték 10 százaléka.

A vételár harmada 1. hó, harmada 2. hó s harmada 3. hó alatt mindig az árveréstől számítva hat százaléki kamatokkal a b. gyarmati kir. adó mint letéti hivatalnál lefizetendő.

Megemlítetik, hogy a megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és az illető község előjáróságánál tekinthetők meg.

Az árverés elrendelése a felfalusi 22. és 81. sz. tjkbo feljegyzendő Kelt Szécsényben, a kir. járásbírósg mint tjkvi hatóságnál 1882. évi november 20. án. Zsivora, kir. járásbíró.

2605.—882. sz.

3-3

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Ezennel közzétett tetetik, hogy a szécsényi kir. járásbírósg területén lévő Endrefalusi 13. számú telekkönyvben A. I. 1—17 soroz. alatti kétgyed telekből és házból valamint 1—2 soroz. alatti maradvány földből végre 1 soroz. alatti szőlőből alperes Murányi János selerészbeni illetősége 1242 frtra becsült ingatlanokra k. Csaszko János és Gábor végrehajtató felperesnek Murányi János végrehajtást szenvedő alperes elleni 400 frt tőkekövetelés, ennek 1875. évi november 9-től 1877. júl. 1-ig járó 12 százaléki kamata, innen a végkiegítésig járó 12 százaléki kamatai 22 frt 21 kr. perbeli 8 frt 25 kr és 16 frt 64 kr végrehajtási ugy ezen kérvényért mérsékelten megállapított 9 frt 60 kr. költség erejéig 1242 frt kiküldési árban Endrefalva községében 1883. évi február hó 14. napjának d. e. 10 órákor tartandó végrehajtási árverés elrendeltetik azon hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

A venni szándékozók által leteendő bántépénz a fentirt becsérték 10 százaléka.

A vételár harmada 1. harmada 2. harmada 3. hó alatt mindig az árveréstől számítva 6 százaléki kamatokkal a b. gyarmati kir. adó mint letéti hivatalnál lefizetendő.

Megemlítetik, hogy a megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és az illető község előjáróságánál tekinthetők meg.

Az árverés elrendelése az Endrefalusi 13. sz. tikkönyvbe feljegyzendő. Kelt Szécsényben a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1882. év november 20. án.

Zsivora kir. járásbíró.

Haszonbérlet.

Kis-Kér községében a korcsmáltatási jog 1883. évi február hó 1-től szabadkézből haszonbérbe fog adatni. A feltételek megtudhatók

Lerner Lipót gazdatisztánál.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

KÉPES CSALÁDI LAPOK

SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAPRA.

Felelős szerkesztő: Komócsy Lajos.

A „Képes Családi Lapok” január hó 1. én ötödik évfolyamának második negyedébe lép. Miután kívánat: mindenkinek küldünk mutatószámot s egészen tájékozó

előfizetési felhívást, e helyen csak röviden emlékeztünk meg a közkeveltségnek örvendő lapról. — A „Képes Családi Lapok” három ivnyi tartalommal jelen meg a legdisz. ebb kiállításban, szép, fényes, színes borítékban. — Minden szám sok művészi kivitelű képet hoz. A főlapon vannak eredeti s a külön fűd legnagyobb íróiból fordított rövidebb regények, elbeszélések, rajzok, életképek, humoreszkek; eredeti s más költemények, a főváros, vidék s külföld válogatott fontos hírei; az irodalom és művészet körében felmerülő minden mozzanat. — Minden számhoz egy ivnyi külön regénymellékletet könyvalak

ban. Havonként „Nővilág” című divatlap számtalan képpel, szabárazzsal stb. és „Gazdasági és Háztartási Lap” is jár ingyenes mellékletkép. A boríték telve a komoly s tré s talányok minden fajával. A közönségnek ingyen áll rendelkezésére „Kérdések”, „Feleletek”, „Ajánlatok” stb. részere a társalgó csarnok. — Minden negyedévben gyönyörű színes műmelléklet egészen ingyen. Ezek közül eddigelő megjelen-

tek: Prielle Cornelia, Felekine-Munkácsy Flóra, Paulayné, Helvey Laura, Blaháné Lujza, Szigeti József a legutóbb Jászay

Mari asszony pompásan sikerült arcképei. Legközelebb küldetük szét Berceányi Béla jeles színművészünk s drámaírónk kirú nően sikerült arcképe. A jövő negyedévben ismét egyik kiváló művészuok arcképét adjuk. E gyönyörű arcképcsarnokot folytatjuk, hogy a közönség művésznőit s művészeit ismerje.

A legközelebbi évnegyedben külön regénymellékletkép „A TITOKZATOS VENDEG” című kitűnő, cselekvénygazdag, érdekesítő regényt közöljük

MUTATVÁNYSZÁMOT A KIADÓHIVATAL KIVÁNATRA BÁRKINEK KÜLD BÉRMENTVE.

Előfizetési ár: egész évre 6 frt, — félévre 3 frt, — negyedévre 1 frt 50 kr.

MEHNER VILMOS kiadóhivatala: BUDAPEST papnövelde-utca 8. sz. a.

BROGLER JOZSEF

gép és rostalemez-gyára Budapesten.

GYÁR: váozl-ut, osztrák államvaspálya közelében. RAKTÁR: váozl-körut, 68. sz. a.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett, javított gyártmányát, mint:

TRIEURÓKET változó rostával,

tisztító-gépeket szelelővel, különlegességek malmok számára;

hármaz ekéket, szabadalom-szám 28,466.

Cséplőgép-rosták, lyukasztott és hasított lemezek,

vas, aczél és czinkből, valamint mindennemű mezőgazdasági gépek és tárgyak.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

(30—30)